

päähden te äidit, jotka sanotte rakastavanne lapsianne enempi kuin elämäanne, te, jotka olette niin kestävä näkökulmasta työssä jakaneet; näyttäkää kuntoisuuksenne muullakin! Näyttäkää osaavanne vaatia myöskin oikeutenne! Liittymällä nuorihin ja sosialistipuolueeseen te sen voitte tehdä. Älkää antako miesten syyttää naisia siitä, ettei saada kutomotyöläisiä järjestetyksi. Näyttäkää naiset miehille hyvää esimerkiksi liittymällä myllytyöläisten järjestöön. Ennen kaikkea opettakaa, ohjatkaa lapsenne järjestyneiden rivien! — Siis koska meitä naisia paljon viisaampia itseään pitävät miehet, eivät ole vielä kukaan, monien selittävien kirjoitusten ja puheitten jälestäkään ymmärtäneet kovinkaan kokuvasti järjestystä, niin on meidän naisten näyttävä esimerkkiä. Huomauttakaamme miehille jokaisessa sattuvassa tilaisuudessa, että olisi paljon järkevämpää rivoituksen asemasta puhua työpalkkojen kohottamisesta järjestöjen avulla. Silloin kun miehemme puhuvat äitien työhön menosta, vaikka lapset hyvin kipeästi tarvitsivat äitiä kotona, lyökää silloinkin naulan päälle, huomauttamalla järjestymisen tarpeellisuudesta. Samoin tehkää silloinkin kuin miehene "mökköttelevät" (sillä sitäkin ajattelemattomat tekevät) kun ette enää halunneet käydä työssä, tunnussanne itsenne heikoksi. Kun isät hommaavat puolikasvuosille pojilleen työpalkkoja, sopisi huomauttaa, että järjestäminen, unoon liittymisen ja siitä järjestymättömille agitointia olisi pitänyt jo aikojen sitten olla sydämen asiana.

Meillä on aivan viime aikojen merkittävien tapahtumien joukossa yksi, joka opettaa työläisille, että työläisten joukkotahto on voimaa. Sillä työläiset saavat mitä tahtovat. Tarkeita rautatietöläisten voittoja, Rautatietöläiset ovat järjestyneet ja saivat vaatimansa 8-tunnin työpäivän. Ei sinnekaan herrat tuomari julistaneet Adamsonin lakia perustuslailliseksi siksi, että olivat niin oikeudenmukaisia, mutta heitä pakotti siihen rautatietöläisten yhteen koottu voima. Kuinka helppo työläisten olikin saada oikeutensa kun vain olisivat järjestyneet ja yksimielisesti vaatisivat. Muistakaa naiset järjestymisen olevan yhtä hyvin naisten kuin miestenkin asia. Sanotaan Ranskan ja taas äskettäin tapahtuneen Venäjän vallankumouksen naisten aloittamaksi. Miksi emme sitten voisi aloittaa pienempiäkin vaatimuksia. Kun naiset ensin oikein joukolla järjestyvät, niin miehet seuraavat heitä. He eivät kehtaa jäädä ulkopuolelle "skäpäämään". Me naiset saamme suurikin aikaan jos vain tahdomme. Meidän velvollisuutemme on vaatia oikeutta itsemme ja lastemme vuoksi. Minä toivon, että meidän heikkojen lastemme yskän korahdukset, kalpeat kasvat ja väsyneet katseet alituisesti muistuttaisivat meille velvollisuudesta, muistuttaisivat, kunnes me sen velvollisuuden täytämme.

Se oli eräs heikkorakenteinen, kalpea, kumarassa asteleva ja yskivä tytöstä palaava polkanen, joka sai minun ajattelemaan näiden rivien kirjoittamista. Hänen ja kaikkien työläisten puolesta, olen erikoisesti teille työläisistä ja äidit tahtoon odella olevan sanoa. — Selma B—L., Raivajassa.

TYÖLÄISNAISET JA AMMATTILIIKE

(Suomen "Työläisnaisten päivä"-julkaisusta.)

Olemme kääntyneet erinäisten ammattiliittojen luottamus henkilöiden puoleen seuraavilla kysymyksillä:

1. Millaisia kokemuksia olette saavuttaneet työläisnaisten järjestymisestä liitonne piiriin kuuluvilla ammattialoilla?

2. Mitä näkökohtia pidätte tärkeinä naisten ammattiliiton yhteistyön alalla?

3. Mitä ajattelatte työläisnaisten ansioyöstä ja järjestäytymisestä nykytilanteen jälkeen?

Kyselyämme on saapunut seuraavien vastausten:

Tehdas- ja sekatyöväen liiton puheenjohtaja:

1. Joskin suureksi osaksi työmiehistä on ollut välinpitämättömyyttä järjestymiseen, on tuo välinpitämättömyys ollut sitä suurempi tehdastyöläisnaisten keskuudessa. Yleensä teollisuusaloilla on ollut vakaata saada naisia järjestäytymään miesten rinnalla.

Naiset siirtyvät teollisuusaloille enimmäkseen kehittymättömistä maalais-oloista, juuri sieltä, missä yhteiskunnallinen vallitus on alhaisimmalla tasolla. Siinä mielestäni huomattavin syy, että tehdastyöläisnaisten järjestäminen on ollut hidasta.

2. Tehdastyöläisnaisille pitäisi saada enemmän ammattiyhdistysvallustusta. Saada heihin juurtumaan entistään vakavampi käsitys ammattiyhdistysliikkeen tarjonnasta taloudellisista eduista, että he sen nojalla miesten mukana ammattiyhdistyksiin liittyisivät. Mielestäni tämä, taloudellinen etukysymys, on näihin asti aatteellisen naisliikkeen rinnalla liaksi sivuutettu.

3. On hyvin luultavaa, että sodan jälkeen tulee teollisuusaloilla työvoiman kysyntä hyvin huomattavaksi. Miestyövoiman hinta siis tuntuu kohoava. Teollisuuskaupallistit, kun he näihin asti ovat työvoimaa halvalla ostaneet, tulevat tuonlaisen tilanteen vallitessa entistään enemmän käyttämään naistyövoimaa sen halpuuden takia. Mahdollisesti tuo seikka myös tulee osaltaan edistämään tehdastyöläisnaisten järjestäytymistä vastaisuudessa.

Antti Räsänen.

Vaatetustyöntekijäin liiton luottamusmies:

Kun katselemme S. Vaatetustyöntekijäin liiton toimintakertomuksia aikaisemmilta vuosilta, niin huomamme, miten pieni määrä pukuteollisuudessa työskentelevistä naistyöläisistä on kumakin vuonna ollut ammattillisesti järjestyneistä. Tässä suhteessa tilasto näyttää meille seuraavaa:

V. 1912 kuului liittoon 240 naista
V. 1913 kuului liittoon 285 naista
V. 1914 kuului liittoon 341 naista
V. 1915 kuului liittoon 410 naista
V. 1916 kuului liittoon 525 naista

Nämä vaatimattomat numerot kuitenkin osoittavat naisten ammattiliiton järjestymisen edistymistä pukuteollisuustyöläisten keskuudessa. Edistymisen on ollut aika nopeata viime vuoden aikana, jolloin järjestäminen edelliseen vuoteen verraten on parantunut 515 jäsenenä. Tämän on saanut aikaan vallitsevat epävarmat taloudelliset otot ja niihin liiton tahto ainainen kosketelu.

Kätkillehän on tunnettu pukuteollisuustyöläisnaisten alhaalat näkökulmat. Vaatetustyöntekijäin liiton liittotoimikunnan on täytynyt ihmistyön nimessä vaatia, että naisten kurjia palkkoja on korotettava. Näistä vaatimuksista ei ole aina ollut toivottua rahallista tulosta, mutta ovat ne kuitenkin sitä suuremmassa määrässä kiinnittäneet työläisten huomion järjestöme puoleen. Näin on vaatetustyöntekijäin liitto, varsinkin viime vuoden lopulla, saanut huomattavan määrän naistyöntekijöitä järjestäytymään.

Naistyöntekijöistä ovat parhaiten järjestyneet kappaleompelijat. Sitien seuraan leninki-, linavaateompelijat ja lakki- ja turkistytöntekijät. Parhaiten palkattuja ovat työläiset myöskin vaatetusteollisuudessa sen mukaan, miten ovat järjestyneet. Viime vuonna naisten ammattiliiton järjestymisen ohella ja sitä mukaa kuin järjestäminen edistyi saavutettiin pienempiä palkankorotuksia.

Allekirjoittanut on tullut viime aikoina naisten ammattiliiton järjestymisestä parempaan käsitykseen kuin ennen, ja taloudelliset otot tulevat vastaisuudessaakin velvoittamaan pukuteollisuus-töyläisnaisia entistä enemmän ammattiliiton järjestöihin, jonka kautta naisten asema teollisuudessa paranee. Kokemus osoittaa, etteivät naiset ole huonompaa ammattiyhdistysväkeä kuin miehikään, kunhan saamme ne järjestäytymään ja tietoisiksi tehtävistään ammattiyhdistysliikkeessä.

Ensimmäinen tuhat pukuteollisuustyöläisnaisista alkaa olla järjestössä,

eikä kauvan kestäne kun on toinenkin, jos järjestäminen edistyy siten kuin viime vuoden lopulla.

Kokemus siis osoittaa, että pukuteollisuusnaiset alkavat huomata, ettei ilman yhteistyötä mitään saada ja alkavat järjestäytyä. Tehkää työläisnaiset samoin kaikilla ammattialoilla. Näyttäkää porvareille mielin te kykenette!

A. Kokkola.

Suomen Ammattijärjestöjen puheenjohtaja:

1. Erittäin huonoja. Naiset yleensä turvatutvat kaikkeen muuhun, kuten pelastusarmeijan ja rukoushuoneisiin, mutta ei järjestöihin.

2. Ammattiyhdistysliikkeessä ei voi olla mitään erikoista mies- ja naisliikettä, vaan ovat he kaikki palkkateollisuus- ja sellaisenaan velvolliset liittymään ammattiaan vastaaviin osastoihin.

3. Nykyään on naistyövoiman käyttö teollisuudessa suuresti lisääntynyt, enkä luule suunnan tässä suhteessa muuttuvan sodan jälkeenkään. Naiset siis tulevat jäämään teollisuustyöväen joukkoon ja sellaisena en näe muuta mahdollisuutta kun sen, että naisten on pakko vastaisuudessa kiinnittää suurempaa huomiota ammattiliiton järjestämiseen.

O. Tokoi.

Leipurintyöntekijäin liiton sihteeri:

1. Leipuriammatin alalla jatkuu melkoisen voimakkaasti miespuolisen työvoiman vaihtuminen naispuoliseksi työvoimaksi ja selitetään työnantajien puolelta että naisten pienten palkkojen vuoksi tulee edullisemmaksi käyttää työssä naisia. Suurena tekijänä edellisen syyn lisäksi voidaan myös pitää sitä että naiset vallan yleisesti suostuvat työskentelemään paljon pitempiä työpäiviä kuin mitä laki työstä leipomoissa sallii. On jotenkin tavallista, että pikkuleipomoissa naisten työpäivä muodostuu 10—12 jopa 13 tuntiseksi, vaikka se lain mukaan saisi olla keskimäärin 8 tuntia. Löytyy paljon sellaisia liikkeitä, joita ammattiliiton keskuudessa kutsutaan "nurkkapakareiksi", joissa työskentelevät naiset eivät itsekään tiedä, mitä he ovat. Työnantaja sanoo heitä palvelijoiksi, joihin ei muka leipurilain määräykset ulotu ja he itse pitävät itseään leipureina, koska työskentelevät yksinomaan leipomotöissä. Tällä asteella olevat naiset ovatkin leipuriammatin alalla järjestäytymiselle pahimpana vastuksena. Työskenteleminen 1—3 palkassaan, eivät he juuri joudu tekemisiin ammatin työväestön valistuneemman osan kanssa ja itsekin he pitävät työpaikkaansa ikäänkuin hätäsatamana, josta aikovat perjehitä pois ensimmäisen sopivan tilaisuuden sattuessa.

Virallisen tilaston mukaan työskenteli v. 1913 leipuriammatissa 1,263 naista. Saman vuoden lopulla kuului liittoon 67 naisleipuria. Järjestäminen on seuraavina vuosina edistynyt niin, että v. 1916 lopulla kuului liittoon 233 naista. V. 1907 Helsingissä ja v. 1912 Vaasassa olleet leipurilakat epäonnistuivat suureksi osaksi naispuolisen rikkurilautaan tähden. Sen jälkeen ei ole ollut huomattavampaa tilaisuutta, jossa heidän kuntansa tai heikkoutensa olisi voinut päästä näkyviin työtaistelussa. Järjestötoiminnassa yleensä ovat naiset leipurialalla vielä paljon jälellä miespuolisia ammattovereitansa.

2 ja 3. Naisten ammattiliiton toiminnan suhteen leipurialalla on luonnollisesti järjestäminen ensimmäinen ja tärkein—niinkuin kaikilla aloilla. Sitä lähinnä olisi tärkeää saada naistyöntekijöille tajuttavaksi leipurilain pyhyys, että he oppisivat sitä käyttämään turvaksensa. Sillä olisi paljon voittoa. Työehtosopimuksilla olisi koettava kohottaa heidän alimpien palkkojensa, sillä olisi välillisesti hyötyä myöskin miehille. Tärkeä onnistumisen edellytys kuitenkin pitkäaikaista ja voimakasta valistustyötä naisten keskuudessa, joka suoritus käy leipurintyöntekijäin liitolle yksinään ylivoimaiseksi.

Leipurialalla tulee naisten työ lisääntymään sodan jälkeen entistä voimakkaammin, sillä koneet tulevat yhä useammassa liikkeessä otettavaksi käytäntöön heti kun niiden

tuonti tulee mahdolliseksi. V. 1905 tehty tutkimus leipuriammatista osoittaa silloin olleen tutkimuksen alaisista työntekijöistä naispuolisia 34 pros. ja v. 1913 tilaston mukaan oli leipureista 46 pros. naisia. Kehitys on viimeisinä vuosina jatkunut samaan suuntaan, joten muutamien vuosien kuluttua tulevat naiset olemaan määrävänä enemmistöä leipuriammatissa. Missä määrin he samaan aikaan pystyvät luomaan itsellensä siedettävät palkka- ja työsuhteet, riippuu kokonansa järjestäytymisestä, mutta ellei siinä tapahdu ripeää edistymistä, niin tulevaisuus ei lupaa suuria leipurintyöntekijöille ja suurimman syyn kantavat silloin naiset.

J. V. Sainio.

"Kovan onnen mies"

Valistunut lukija, joka kerran viikossa velvollisuudentunnosta käy "iltamissa vaihtelevalla ohjelmalla", tuntee näytelmäkappaleen, jolla on tämän kirjoituksen otsakkeena oleva nimi.

Siiä kovan onnen miehestä, josta kertomuksemme on keitetty, ei ole tehty vielä yhtään näytelmäkappaleita, mutta kun hänellä on ainakin yhtä kova onni kuin silläkin, jonka kunniaksi on näytelmäkappale sepitetty, niin tulkoon meidän miehemme seikkailut ikuistetuksi ainakin näin vaatimattomalla tavalla.

Hän oli vanha poika, ei alunperin, sillä nuori ja riuska hänkin oli ollut aikoinaan.

Mutta hänelle kävi niinkuin niin monelle muulle täällä ajassa: ei löytänyt kylkiluutaan.

Mutta niinkuin jokainen omaansa etsii, niin haki hänkin hänelle kuulua. Haki niin että tuli harmaapääksi ja iältään kuusikymmenvuotiaaksi, mutta aina se etsittävä vain edestä pakeni ja sananlasku, "joka etsii, hän löytää", osottautui perin pohjin paikkansa pitämättömäksi.

Kerran yritti onnistua, mutta sielunvihollisen väliintulon takia meni sekini yritys pommiiin, kuten seuraava osoittaa.

60-vuotias sulhasmies, jolla oli nuorena säilynyt sielu, loi tavan takaa katseensa hienohelmojen nuorempaan polveen. Sieltä hän sai kuitenkin vastalahjaksi vain nauruntirskettä.

— Kun tuota, mokomatakin räkäänsä kaatavata... Hyh-pä tok!

Se koski katkerasti kysymyksessä olevan mieleen. Ihan sydän haavoittui.

Mutta hän ei lannistunut. Oli luja kuin entinen onkimies, joka huonon kalansaaliin johdosta lohdutteli itseään lausumalla:

— Kun ei kalat syö, niin madot säästyä.

Mutta kuinka ollakaan, siinä silmäillessään maailmaa, äkkäsi vanha poika tanakkatekoisen, ei enää lapsenhuonia hierojan, joka vastasi silmäykseen ihmimillillä ja ymmärtävällä tavalla kuin konnaan taandintunteva lääkäri.

Vanhan pojan elämän punaisiksi langaksi tuli siitä päivästä hieroja: ja hänen, tämän pojan, askeleet johtivat harva se päivä illan tulien hierojan asuntoon, jossa istuttiin kahden kesken räiskyvän ja kotoista tunnelmaa liehtovan takkavalkean ääressä. Taidettiinpa vähän hieroakin.

Nopein askelin lähestyi kih-

(Jatkoa kahdeksannella sivulla)